

Gospodarske stvari.

O gnojnici in njeni koristi.

Razumen kmetovalec gleda na vse, kar ima in tudi uporablja vse, kar se koli da vzeti v rabo. Tak ne pusti tudi gnojnice več v nemar. Po pravici, saj je v njej veliko gnojnih, za njivo in travnik potrebnih snovi. Se le, kadar vse zberamo in vse porabimo, kar se izločuje iz živine, povrnemo zemlji tiste snovi, katerih ji je zelém treba, da lepo raste in prav dozore. —

Vse, kar človek v tem zanemari, je za nj izguba, kajti manjka mu na polji ali na senozetih potrebne gnojevine.

Gnojnica ima v sebi veliko gnojnih snovi — taci, ki jih sicer ne spravíš skupaj. V 1000 kilo je 1.5 kilo dušika, 0.1 kilo fosforove kisline in 4.9 kilo kalija. Kaj je to vredno? Dušik vreden je 90 kr., kislina 10 kr. in kali 89 kr. Vse skupaj je toraj vredno 1 gld. 89 kr. Vrhu tega pa se gnojnica spreminja, saj teče skozi gnoj, se množi v dežju in nekaj se je pa izgubi v zrak. Vredna je toraj lahko več, lahko pa tudi, da manj, prav tako bode z njo, kakor boš z njo ravnal. Poprek pa je toliko vsekako vredna, da odteče z enim kilom gnojnice kmetu vsaj za 2 kr. blaga.

Malo to nikakor ni. Če pomislimo, koliko da je po nekaterih krajih odteče ali pa postaja po grabnih kraj cestá. Mi torej prav za trdno svetujemo našim kmetovalcem, naj skrbé, da jim bode tudi gnojnica v prid.

Pitanje gosi.

Sedaj je zima. Uzrokov je več, zakaj da pitamo gosi, bodi pa to že, kar koli, dobro je vsekako, če dosežemo tako pitanje po najkrajšem potu in v najvišji meri.

Oboje pa doseže, kdor pita gosi na naslednji način. Gosi zapremo v kakem kraju, kjer jim ni mrzlo, a one se morejo gibati. Na tesnem in zaduhlem kraju nima gos niti dobrega mesa niti mašče toliko, kolikor je dobro na kraju, kjer se lahko giblje in drži snažno.

Za take gosi pa je najbolja hrana oves, toda mašča je redka in hodi tako pitanje predrago. Bolj po ceni je že hrana, ako obstoji v prvem tednu iz korenja in krompirja, iz tega naredé se žganci. Za tem pa se jim daje kuhan in ohlajen ječmen kake 3 ali 4 dni. Od 11. ali 12. dneva daje se jim ječmenova debela moka, ki se zmeša med kuhan in zmečkan krompir. Zadnjih osem dni pa se jim daje grah v kropu razkuhan, tak, da je podoben močniku. Meso in mašča take gosi je potlej izvrstna, perje pa jako dobro.

Naj poskusijo naše gospodinje pitati gosi takó. More biti se spleča tako pitanje, to pa

posebno, ako se v pravem času godi ter so gosi za prodajo ali tudi za lastno rabo v pravi čas gotove.

Sejmovi. Dne 7. januarija v Gradcu.
Dne 10. januarija pri Novi cerkvi in v Šmarju.
Dne 11. januarija na Planini.

Dopisi.

Iz Celja. (Božičnica „katol. podpornega društva.“) Pretečen četrtek (23. decembra) priredilo je tukajšnje „katol. podporno društvo“ svojim udom že osmokrat prijetno „božično veselico“, otrokom obeh okoličanskih šol pa bogato obloženo „božično drevo“. Ob dveh popoldne zbrala se ni samo šolska mladina slovenske deške, kakor dekliske šole v prostornem poslopju čč. šolskih sester tukaj, nego tudi kočije videl si tjekaj drdrati, iz katerih so stopale najodličnejše gospé Celjske okolice. Ravno tako došlo je iz mesta več prav odličnih gospá, mnoge pa so se dale izgovoriti, češ, da jim ni moč priti, ker morajo doma pripravljati svojim domačim božična drevesa. Videl si pri tej veselici zraven kmetov tudi več gospodov duhovenskega, kakor svetovnega stanú. Vspored bil je prav dobro odbran. Občudovali smo zvest spomin dveh učenk, ki ste pod naslovom „Otroški križi“, rekel bi, ves roman in brez vse spodtike tako ginljivo prednášali, da si lahko mnogo solznih oči med poslušalci zapazil. Tudi druge učenke bile so se svojih ulog izvrstno naučile. Da je petje bilo izborno, ne boš dvomil, ko ti povem, da so ga vodili slavnoznaní skladatelj č. g. Ludovik Hudovernik, mestni kaplan in kateket. Nekateré pesmice so sami ubrali, vse pa so s svojim milodonečim harmonijem spremljevali.

(Konec prih.)

Od nemške meje ob severu. (Razno-terosti.) Menda se še nemški pregovor „Andrä bringt Schnee“ nikoli ni tako na tanko izpolnil, kakor letos. Sv. Andrej nam je prinesel res že drugi dan sneg. Letos ne bode tako hudo za nastelj, kakor lansko zimo. Ker smo imeli zmirom še precej lepo jesensko vreme; zamogel si je vsak nastelj poskrbeti. Tudi njive smo si zamogli pripraviti, kakor nam je „Slov. Gosp.“ priporočal za spomladansko setev. Ozimine so letos lepe. Bog nam jih ohrani. — Jabelka so in se plačujejo po 20 do 25 gold. štrt. Vina smo letos dobili malo. Nekateri lastniki visokih vinegradov so še precej dobro branje imeli. Prodavalci so mošt od prese po 80 — 120 gld. štrt. Jabelnico plačujejo po 30 gld. in še više štrt. — „Süd. Post.“ prinesla je od 27. nov. poročilo o seji Mariborskega okrajnega zastopa od 22. p. m. Mej drugim omenja, da je okrajni zastop dal dovoljanje Svičinski srenji sprejeti od nemškega „Kulvereina

ponujeno posojilo od 2000 gld. za zidanje šole! Kakšne šole? zato ni treba posebej komentara. Posojilo dade „šulverein“ brezobrestno in brez odpovedi (čujte!) v ta namen, da se v tretjem letu na oni šoli izključljivo nemški uči. O srečni Svičinčarje! Veselite se in veselja poskakujte, ker nobeno oko še ni videlo in nobeno srce še ni občutilo. pač pa uho že slišalo, kaj da je „šulverein“ obljubil svoji verni Svičinski srenji. „Nemški šulverein“ pa ne tirja, kakor že vemo, od svojega posojila nobenih obresti, ker že sam sprevidi, da to je krivični denar, to so tisti srebrniki, katere je Judež Iškarjot od sebe vrigel, ko je svojega Gospoda nedolžno kri prodal in za te denarje prodala bode zdaj Svičinska srenja svojo nedolžno kri, svoje otročiče. Kakor sem slišal, je tudi v Št. Ilju tamošnji nemški „kup“, — pardon — „klub“, ki še sedi v občinskem odboru, namislil osnovati neko „Ortsgruppe“. Pa besede dotičnega „kluba“ niso naše rodovitnih tal, da bi bila zamogla „šulvereinska ortsgruppe“ korenine pognati. Št. Iljčanji nočejo gada na svojih prsih, oni ne marajo judeževe sorodnosti. Tako je prav. Slava jim!

Iz Borovelj. (Popravlila.) V Resenci pri Borovljah, kjer dravsko strugo ravnajo, se nič po sreči ne godi. Zazidanih je že blizo 100 tisoč gld., videti pa še ničesar ni. Drava — sama svoja frava — ako postane večja, jim vse razdere ter poplahne, kakor je, postavim, na veliki Šmaren razdrila velik jez. Domačini vsi pravimo: Boljše bi bilo, ko bi se Drava tako pustila, kakor sama teče; stavbe proti povodnji ne bojo veliko pomagale; zidajo in kopljejo pa tako le ptuji delalci, ker je zaslužek tako slab, da zamore se le polenta sama jesti.

Od sv. Janža na Drav. polju. (Napredk. — Bralno društvo.) Uže je vašim bralcem znano, kako da napredujemo v moralnem oziru, to nam svedoči naša farna cerkev. Le ta se vedno krasno kinča, posebno z Lurško podobo, delom umetnega podobarja Purger-ja v Grödan. Da napreduje pri nas naroden razvitok, svedočijo naše volitve. Da tudi v patrijotičnem oziru ne zaostanemo svedočijo slavni godovi naše cesarske rodovine, katere z največjo svečanostjo obhajamo. Tako n. pr. je bilo letos na dan sv. Elizabete, v god presvitle cesarice. Ob 8. uri bila je slovesna sv. meša, pri kateri je šolska mladež lepo popevala. Pač miho je slišati glase nježne mladine, kadar popevajo cesarsko pesem, kakor da tudi za hoče vedno podložno ljubiti premilo Hababučsko hišo. Zatoraj se s ponosom zvrstimo med najvestnejše sodržavljane. — Znano nam je, da imajo na velikih krajih bralno društvo. Tudi tukaj se je temu ravno na dan sv. Elizabete vložil temelj, in se je od čast. gosp. župnika pomnožila šolska knjižnica na pr. umni kmetovalec,

sadjerejstvo, trgovinstvo in več dotičnih knjig. Marsikteri čitatelj teh vrstic si bode mislil, kaj pomaga samo knjiga! Ja dragi! naravnost bi ti to pritrdil, ali tukaj je drugače. Za to skrbi naše šolsko vodstvo, ker ne izobražuje naše nježne mladine samo v narodnem razvitku, temveč v vseh dotičnih predmetih, posebno o kmetijstvu in o sadjereji. Iz nasledka se razvidi, da je tukajšnjemu šolskemu vodstvu veliko na tem ležeče, da se kmečki stan razvije in nikoli ne propade, kajti je poduka potreben posebno slovenski kmet. — Pred nekaterimi leti, ako si došel v prekrasno Dravsko dolino, obdano s širokim poljem, gotovo nisi nikjer zapazil sadnega drevesa. S ponosom bi Ti sedaj, dragi čitatelj! rad pokazal na mlade sadunosnike, katerih tukaj pri nobenem kmetu ne manjka. — Hvaležni toraj hočemo ostati šolskemu vodstvu, za trud v obstanku kmečkega stanu. J. Š. Starški.

S Smolnika. (Lep spomenik.) Lepa je bila svečanost meseca novembra, ko se je tukaj obhajala 25letnica naše cerkvice. Pokojni Slomšek sam je pred 25 leti cerkvico blagoslovil, katero so postavili vrli Smolničanje. Tisti pa, ki si je pri tem največ zaslug pridobil, bil je obče spoštovani in daleč znani posestnik Hleb. Kakov katoličan je on bil, o tem pač cerkev, stoječa na njegovem posestvu, najlepše pričuje. Hleb je bil pa tudi ravno tako iskren in navdušen narodnjak, in to že o tistem času, ko so bile naše narodne razmere dosti neugodnejše, kakor so danes. Pa on se tega ni ustrašil, temveč je krepko in odločno stopil na noge, ter je neprestano budil svoje sosede in rojake iz dolgoletne zaspanosti. On je bil povsod prvi, kjer je šlo za narod, za pravice domačega jezika. Ni se bal nobenega še tako hudega nasprotnika in nobenega truda. In kaj je dosegel? Poprej mlačni, od nasprotnikov zapeljani sosedi, dá celo očitni naši nasprotniki, so se tekom let spametovali ter se spomnili spet svojega rodú. Hlebov duh je bil, ki je probudil Slovence po mogočem Pohorju, kakor ob bregovih Drave. Ravno tako vrlo so delovali v probujo ljudstva tudi drugi Smolničani, kakor n. pr. Grizold. Slava toraj pokoj. Hlebu in vsem drugim, ki so že v tistem težavnem času delovali za naš narod, slava pa tudi Smolniku, ki te može s ponosom med svoje prišteva. A kako je danes? Še-li veje Hlebov duh po visokem Smolniku? Gotovo! Možje, ki imajo danes prvo besedo tukaj, so skoraj vsi narodnjaki. Manjka jim le eno, namreč tistega poguma in tiste odločnosti, ki je očaka Hleba tako lepo kinčala in ga je vselej tako močno ohrabrila, kadarkoli se je bilo treba potegniti za naroda najdražje svetinje. Ko bi sedajni nja potomci ne bili malo preveč boječi in plašljivi, bili bi že davno za-

vrgli staro, piravo in vso piškavo šaro občinskega uradovanja, in poprijeli bi se drage nam slovenščine, za katero veljavo se je Hleb tako junaško boril. Res človeka žalosti, da sedaj, ko imamo narodne može v obč. odboru in ko so odpravljene vse ovire slov. uradovanja, da sedaj pravim, še vedno draga nam hčerka, domača beseda v prašnem kotu ječi, njena mačeha pa se prevzeto na obč. mizi šopiri. Pa obupamo vendar ne! Pričakujemo temveč, da se naši može v prihodnjem letu ujunačijo, ter dajo za vselej slovo ne samo staremu letu, temveč tudi starim navadam, ter tako očitno pred vsem svetom pokažejo, da se smejo po vsej pravici imenovati vrli in zvesti sinovi svojih očetov, ki niso bili narodnjaki le v besedi ampak — in to je največ vredno — tudi v dejanju. Kadar se to naše upanje izpolni, takrat bodemo s srčnim veseljem to novico drugim še mlačnim v posnemo razglasili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf se je s prevzv. soprogo v ponedeljek jutru peljal v Opatijo. Z njim je tudi vojvoda Koburški, tisti, ki se imenuje semtertje za kandidata bolgarske knežje krone. — Naši Nemci so kakor negodni otročé. Kjer so v večini, tam bi radi le kar hodili po manjšini; kjer pa so v manjšini, kakor v dež. zboru v Pragi, terjajo, da se po njih ravna večina, če ne, pa hajdi v jok! Tako so tik pred božičem izstopili iz českega dež. zbora, ker ni večina hotela spustiti se v obravno necega predloga. Enacega pa je dež. zbor bil že lani zavrgel. Kar terjajo v njem pl. Plener in tov., ne pravi se nič manj, kakor česko kraljevino razcepiti na dvoje, na nemško in česko, to pa tako, da vzame Nемец vse ustanove, ki že živé sedaj, za-se. Čehi naj pa si naredé novih! Se vé, da za Nemce bilo bi to že dobro. — Dež. odbor na Dunaju predlaga dež. zboru, naj privoli, da se dá šulvereinu 2000 gld. podpore. Ali vam imajo le-ti denarja, da ga lahko tako izmetavajo! — Namesto dr. Rechbauerja kandiduje v Gradcu za drž. zbor dr. Ferd. Portugal, tamošnji župan. Mož se čuti Nemca, a je bolj zmerne krvi. — Štaj. dež. zbor snide se dne 7. januarja pr. l., da izvrši svoje posle; nekaj je kočljivih, tako predlog dež. odbora gledé premeščenja učiteljev in tudi Morréjev gledé zavarovanja kmetovalskih delalcev. Oba sta za to, da ju dež. zbor — pokoplje. — Na Koroškem so po stranéh velike srenje, nemškim liberalcem so doslej bile po godu ali ker so po nekaterih ali slovensko ali konservativno volili, v hipu jim niso več prav, ter jih delé sedaj. Ali to se godi tako, da bodo slov. vesi potisnjene v nemške, kjer je to le mogoče ter pridejo tako pod nemški jarem.

Taka je pravica pri liberalcih. — Jetnike so letos na Kranjskem za poskušnjo rabili pri cestah, strugah itd. Poskušnja se jim je dobro obnesla in bodo jih posehmal še pogoje za enaka dela jemali. Kakor se sliši, meni se storiti tudi v naših krajih enako. — V dež. zboru v Gorici je letos precej mirno in se vršé vse razprave v soglasju obeh narodnosti, Italijanov in Slovencev. V načrtu lovske postave so vzprejeli kosa in škvorca v vrsto tičev, ki se smejo streljati. — Pri okr. sodnji v Trstu je kancelist E. Radelli pojemal iz ces. kase nad 20.000 fl., potem pa jo je popihal menda v „zlato“ Italijo. Vlada je prepovedala v Trstu rabiti po šolah knjige, ki se niso v Avstriji tiskale. Vendar enkrat! — Ogerska vlada razprodaja pridno (prepridno!) gozde po Slavoniji, kmalu jih ne bode več. Ogrom se pač mudi, ker čutijo, da ne bodo več dolgo na krmilu.

Vnanje države. Da si je mirú vsem državam treba, vendar so sedaj skorej vse v tacih razmerah, da so si v strahu, kaj bode. Bolgarska deputacija še je na potu. Iz Berolina šli so može h knezu Babenberškemu, prosit menda sveta, kaj naj počné na dalje, potem pa so šli v Pariz. Po nekod jih ne vidijo radi ter jih rivajo z nekim zaničevanjem od sebe. — Vojni minister pa je z novim ukazom odpravil ruščino iz vojne ter vpeljal va njo bolgarsčino. To bi ne bilo krivo drugo krat, a sedaj je znamenje, da je sedanja vlada še vedno polna mržnje do Rusov. — Rusija bojda mora v vojsko. Sedaj se govori, da pride spomladi do vojske ali z Nemčijo, ali, kar je bliže resnice, z Avstrijo ali še ob enem tudi s kom drugim. No mogoče je to že, toda ne bo še, menimo, za to prevelika sila. — Turčija se oborožava in dobiva iz Ogerskega teden za tjednom novih konj. To je sicer dobro, ker pride tako veliko denarja v doželo, ali kaj bode, če naši vojski treba konj? — Rumunska vlada še se vedno opreza, z našim cesarstvom skleniti novo trg. zavezo, a pravi, da stori to kmalu, ko vidi, da jo bo uspešno storiti. — Nemčija dela priprave za vojsko s Francosko republiko. Sedaj terja od bavarske vlade načrt, po katerem se v 24 urah lahko vsi vojaki zberó na kakem kraju, kjer se koli določi. Belgijski delalci imajo sedaj v Lüttichu lastno hišo za svoje zbere. Prepustili so jim v to poprejšnjo sinagogo, delalec, ki je o tej priliki govoril tovarišem, jih je na to opomnil ter še je pristavil. „Letos sinagoga, drugo leto mestna hiša!“ — Angleško ministerstvo se ruši, minister zunanjih zadev, lord Churchill, je odstopil in Salisbury ima svoj križ, ker ne more dobiti naslednika. Nití Harrington čiti Göschen ne mara atopiti v ministerstvo. — Francija še ni za vojsko k redu. Vojni minister, besedljivi general Boulanger, je to pri neki priložnosti klical v svet, češ, da je evropskim